

18.08x15.32	1	2	עמוד	המגזין	מעריב -	12/08/2018	64751709-9
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260							

«ד"ר שאול שי»

על פרשת דרכים

בעקבות חידוש הסנקציות על טהרן, ישראל צריכה להיערך להתמודדות עם שני איזמים איראניים: הגרעין ואפשרות של מלחמה מול חיזבאללה

רויות הבאות: פתיחת מלחמה על ידי חיזבאללה בהוראת טהרן נגד ישראל מהזירה הלבנונית, ואולי אף מהגבול ברמת הגולן, על מנת להמחיש כי פגיעה באיראן תביא לערעור היציבות באזור כולו; או מימוש האיום של סגירת מצרי הורמוז, תוך ידיעה כי הדבר עלול להביא לתגובה צבאית אמריקאית ובינלאומית נגד איראן.

הרביעית היא פריצה איראנית להשגת יכולת גרעינית צבאית מתוך הנחה כי יכולת גרעינית צבאית של איראן תבטיח את שרירות המשטר ותלכד את העם האיראני סביב השגת מטרה לאומית ראויה ולגיטימית. גישה זו לא תביא להסרת הסנקציות ולפתרון המשבר הכלכלי בטווח הקצר, אך תספק למשטר אורך נשימה.

בנסיבות אלה, ישראל צריכה להיערך להתמודדות עם שני איזמים איראניים: איום הגרעין ואפשרות של מלחמה מול חיזבאללה בלב נון, ואולי גם ברמת הגולן. ישראל צריכה לתאם את מהלכיה עם ארצות הברית, אולם היא צריכה להיות מוכנה לפעול נגד איראן כברירה אחרונה גם באופן עצמאי. ●

הכותב הוא אל"מ (במיל'), מנהל המחקרים של המכון למדיניות ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה ולשעבר סגן ראש המועצה לביטחון לאומי

דים לרשותו. לאור זאת, נראה כי המשטר יפעל בנחישות לדיכוי גילויי מרי אזרחי שיסכנו את יציבותו, ובזירה הבינלאומית ניתן להצביע על כמה אפשרויות פעולה שעשויות לנקוט המשטר האיראני: האחת היא מדיניות של הידרברות עם ארצות הברית, במישרין כפי שמציע הנשיא טראמפ, או באמצעות צד שלישי על מנת לעצור את הסנקציות מתוך מגמה להציל את הכלכלה האיראנית מהתמוטטות.

השנייה היא מדיניות של משבר מבוקר במגמה לאיים על המערכת הבינלאומית ועל ידי כך ליצור לחץ על ארצות הברית. מדיניות זו כבר ננקטת על ידי איראן באמצעות איזמים כי פגיעה ביצוא הנפט שלה תביא לסגירת מצרי הורמוז ולפגיעה בחופש השיט גם במצרי באב אל-מנדרב באמצעות בעלי בריתה, החות'ים של איראן. מניעת יצוא הנפט מהמזרח התיכון עלולה להביא למשבר אנרגיה עולמי, ואיראן מקווה שהמערכת הבינלאומית תתגייס למנוע סכנה זו.

השלישית היא עימות אלים באחת האפשרויות

עקבות כניסתו לתוקף של סנקציות אמריקאיות חדשות, איראן מצויה באחת מנקודות השפל שלה בעשור האחרון וניצבת בפני דילמות קשות כיצד להתמודד עם האתגרים העומדים בפניה.

כזכור, במאי 2018 הודיע ממשל טראמפ כי ארצות הברית נסוגה מהסכם הגרעין עם איראן ותחדש את הסנקציות על איראן אם זו לא תסכים להיכנס למשא ומתן לגיבוש הסכם חדש. שר החוץ האמריקאי מייק פומפאו הציב למשטר האיראני 12 דרישות, שמשמעותן שינוי מרחיק לכת במדיניות החוץ האגרסיבית של איראן. איראן טענה כי היא עומדת בהסכם שחתם בשנת 2015 ודחתה את הדרישות האמריקאיות לפתיחת ההסכם לדיון מחודש.

הכלכלה האיראנית מצויה באחד המשברים החמורים ביותר מאז כינונה של הרפובליקה האסלאמית, כאשר המטבע האיראני צולל, האינפלציה מרקיעה שחקים, שיעורי האבטלה גבוהים וקיים מחסור באספקת המים והחשמל. לנוכח המצוקה הקשה, הציבור האיראני לא נשאר אדיש ויוצא לרחובות להפגין נגד המשטר.

במציאות הקשה שאלה נקלעה איראן, מטרות העליונה של המשטר היא המשך קיומו, ועל מנת לשרוד הוא ינקוט את כל האמצעים העומים

ישראל צריכה לתאם מהלכים עם ארצות הברית, אולם היא צריכה להיות מוכנה לפעול גם באופן עצמאי